

GELUKKIGE MENSEN LEZEN EN
DRINKEN KOFFIE

Agnès Martin-Lugand

*Gelukkig mensen lezen
en drinken koffie*

Vertaald uit het Frans door
Manik Sarkar

Uitgeverij Mistral, Amsterdam 2013

Oorspronkelijke titel *Les gens heureux lisent et boivent du café*

Copyright © 2013 Agnès Martin-Lugand

Copyright © Éditions Michel Lafon, 2013

This book is published by arrangement with Literary Agency
Wandel Cruse, Paris

Nederlandse vertaling © Manik Sarkar en Uitgeverij Mistral,
Amsterdam

Omslagontwerp b'IJ Barbara

Omslagbeeld © Mette Krogsgaard Højlund

Typografie en zetwerk Perfect Service

ISBN 978 90 488 1840 2

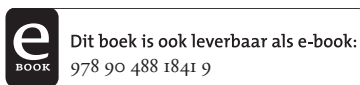
NUR 302

www.uitgeverijmistral.nl

www.twitter.com/Mistral-boeken

www.facebook.com/uitgeverijmistral

Mistral is een imprint van Dutch Media bv.

*Voor Guillaume en Simon-Aderaw,
mijn leven*

*We gaan ervan uit dat rouw na een zeker tijdsbestek
wordt overwonnen, en we beschouwen het als ongepast,
ja, zelfs schadelijk, om dat proces te verstoren.*

(Sigmund Freud in Rouw en melancholie)

‘Alsjeblieft, mam?’

‘Ik zei nee, Clara.’

‘Toe, Diane. Laat haar toch met me meegaan.’

‘Wat denk je nou, Colin? Als Clara en jij samen gaan, dan treuzelen jullie zo dat we pas over drie dagen op vakantie kunnen.’

‘Ga dan ook mee, dan kun je op ons passen.’

‘Geen sprake van. Zie je niet hoeveel er nog te doen is?’

‘Reden te meer om Clara met me mee te laten gaan, dan kun jij in alle rust doorwerken.’

‘Toe nou, mama!’

‘Nou goed, vooruit. Hup! Wegwezen, ik wil jullie niet meer zien!’

Met veel lawaai vlogen ze de trap af.

Later hoorde ik dat ze nog steeds hadden zitten dollen op het moment dat de vrachtwagen hun auto ramde. Ik bedacht dat ze lachend gestorven waren. Ik bedacht dat ik erbij had willen zijn.

Een jaar lang hield ik mezelf dagelijks voor dat ik liever samen met hen was doodgegaan. Maar mijn

hart klopte koppig door en hield me in leven. Tot mijn grote, reusachtige spijt.

Ik lag languit op de bank naar de kringelende rook van mijn sigaret te staren toen de voordeur openging. Félix wachtte niet meer tot hij werd uitgenodigd om langs te komen. Hij kwam gewoon, bijna zonder aankondiging. Iedere dag. Hoe had ik zo stom kunnen zijn om hem een sleutel te geven?

Ik schrok op van zijn komst en morste as op mijn pyjama. Ik blies het naar de vloer. Ik ging naar de keuken voor een nieuwe dosis cafeïne en om niet te hoeven toekijken hoe hij de boel aan kant maakte, wat hij iedere dag deed.

Maar toen ik terugkwam, stond alles nog op zijn plaats. De asbakken puilden nog steeds uit; de salontafel stond nog steeds vol flessen, lege kopjes en bakken van afhaaleten. Félix was met zijn benen over elkaar gaan zitten en staaarde me aan. Toen ik zag hoe serieus hij was, was ik een seconde van slag, en wat me nog het meest verbaasde was zijn kleding. Waarom was hij in pak? Waar waren zijn eeuwige gescheurde spijkerbroek en strakke T-shirt gebleven?

‘Wat zie jij eruit! Bruiloft of begrafenis?’

‘Hoe laat is het?’

‘Dat is toch geen antwoord. Kan mij het schelen hoe laat het is. Waarom heb je je zo opgedoft, probeer je een of andere yup te versieren?’

‘Was het maar waar. Het is twee uur, je moet je gaan wassen en aankleden. In deze toestand kun je niet mee.’

‘Waar zou ik heen moeten?’

‘Schiet op. Anders staan je ouders en die van Colin te wachten. Over een uur moeten we er zijn.’

Er trok een rilling door mijn lichaam; mijn handen begonnen te trillen en er kwam gal omhoog in mijn keel.

‘Geen sprake van. Ik ga niet naar de begraafplaats. Hoor je me?’

‘Doe het voor hen,’ zei hij liefdevol. ‘Ter nagedachtenis aan hen. Vandaag moet je, het is een jaar geleden, en iedereen is er voor je.’

‘Ik wil niet dat er mensen voor me zijn. Ik weiger naar zo’n stomme herdenkingsplechtigheid te gaan. Denk je soms dat ik wil vieren dat ze dood zijn?’

Mijn stem brak en de eerste tranen van de dag begonnen te stromen. In een waas zag ik Félix opstaan en naar me toe komen. Hij sloeg zijn armen om me heen en drukte me tegen zich aan.

‘Diane, alsjeblieft. Doe het voor hen.’

Ruw duwde ik hem weg. ‘Ben je doof? Ik zei nee!’ En toen ik zag dat hij opnieuw op me afkwam, brulde ik: ‘Mijn huis uit!’

Ik rende naar de slaapkamer. Hoewel mijn handen trilden, lukte het me om de deur achter me op slot te doen. Ik zakte in elkaar met mijn rug tegen de deur en ik trok mijn benen op. Er viel een stilte over het ap-

partement, die werd doorbroken door een zucht van Félix.

‘Ik kom vanavond wel weer.’

‘Ik wil je niet meer zien.’

‘Ga je in elk geval wassen, anders zet ik je persoonlijk onder de douche.’

Zijn voetstappen verwijderden zich, en toen de deur dichtsloeg wist ik dat hij eindelijk weg was.

Minutenlang bleef ik met mijn hoofd tussen mijn knieën zitten, toen keek ik naar mijn bed. Moeizaam kroop ik er op handen en voeten naartoe. Ik hees me omhoog en rolde me op in mijn dekbed. Zoals altijd als ik me hier verschool, ging mijn neus op zoek naar Colins geur. Die was inmiddels verdwenen, ook al had ik het bed nooit verschoond omdat ik hem wilde blijven ruiken. Ik wilde de geuren vergeten van het ziekenhuis en van de dood, waarmee hij doordrenkt was toen ik mijn hoofd voor de laatste keer in zijn hals begroef.

Ik wilde slapen – de slaap zou vergetelheid brengen.

Toen ik een jaar daarvoor in gezelschap van Félix op de Spoedeisende Hulp aankwam, kreeg ik te horen dat het al te laat was, dat mijn dochter in de ambulance was overleden. De artsen gaven me net genoeg tijd om mijn maag leeg te kotsen, en toen vertelden ze dat het voor Colin een kwestie van minuten, of in het beste geval een paar uur, was. Als ik afscheid wilde nemen

was er geen tijd te verliezen. Ik wilde het uitschreeuwen, gillen dat ze logen, maar ik kon het niet. Ik was in een nachtmerrie beland en ik wilde dolgraag wakker worden, maar een verpleegster bracht ons naar de kleine ruimte waar Colin lag. Ieder woord, iedere beweging vanaf het moment dat ik die kamer in liep, staat in mijn geheugen gegrift. Colin lag languit op een bed, verbonden met allerlei lawaaige, knipperende machines. Zijn lichaam bewoog nauwelijks, zijn gezicht zat onder de blauwe plekken. Een paar minuten bleef ik als versteend naar hem staan kijken. Félix was meegekomen, en alleen zijn aanwezigheid hield me op de been. Colins hoofd lag een beetje in mijn richting gedraaid en zijn blik klampte zich vast aan de mijne. Hij vond de kracht om er een glimlach uit te persen. Een glimlach die mij in staat stelde naar hem toe te lopen. Ik pakte zijn hand, hij kneep in de mijne.

‘Je moet naar Clara,’ bracht hij moeizaam uit.

‘Colin, Clara is...’

‘Clara wordt geopereerd,’ onderbrak Félix.

Ik keek hem aan. Hij glimlachte naar Colin en vermeed mijn blik. Het gonsde in mijn oren; ieder stukje van mijn lichaam begon te trillen en er trok een waas voor mijn ogen. Ik voelde dat Colin harder in mijn hand kneep. Ik keek naar hem terwijl hij naar Félix luisterde, die vertelde dat Clara het zou redden. Die leugen bracht me in één klap terug naar de realiteit. Met gebroken stem zei Colin dat ze hadden zitten

zingen en dat hij de vrachtwagen niet had gezien. Ik kon geen woord uitbrengen. Ik boog me naar hem toe, kamde met mijn vingers door zijn haar en streekte zijn voorhoofd. Hij had zijn gezicht weer naar me toe gedraaid. Door mijn tranen heen was zijn gezicht wazig; het begon nu al te verdwijnen. Ik stikte langzaam. Hij tilde zijn hand op en legde hem op mijn wang.

‘Stil maar, liefste,’ zei hij. ‘Rustig aan, je hebt gehoord wat Félix zei: straks moet je er voor Clara zijn.’

Ik kon geen smoes bedenken om me los te maken van zijn blik, waarin zoveel hoop voor onze dochter lag.

‘Maar jij dan?’ wist ik eindelijk uit te brengen.

‘Het gaat nu om haar,’ zei hij, terwijl hij een traan van mijn wang veegde.

Ik begon nog harder te snikken en ik legde mijn gezicht op zijn handpalm, die nu hij nog leefde nog warm was. En aan dat ‘nog’ klampte ik me vast.

‘Colin,’ mompelde ik. ‘Ik kan niet zonder je.’

‘Je bent niet alleen, je hebt Clara nog, en Félix zal goed voor jullie zorgen.’

Ik knikte, maar ik durfde hem niet aan te kijken.

‘Liefste, alles komt goed. Je moet sterk zijn. Voor onze dochter..’

Opeens stierf zijn stem weg; verschrikt keek ik op. Wat zag hij er moe uit. Zoals altijd had hij zijn laatste krachten aan mij gegeven. Ik drukte me tegen hem aan om hem te kussen en hij reageerde met het

weinige leven dat nog in hem zat. Toen ging ik naast hem liggen, en ik hielp hem zijn hoofd tegen me aan te leggen. Zolang hij in mijn armen lag, kon hij niet bij me weg. Colin mompelde nog een laatste keer dat hij van me hield, ik had nog net de tijd om hetzelfde te zeggen, toen sliep hij vredig in. Urenlang drukte ik hem tegen me aan, ik wiegde hem, kuste hem, snoof zijn geur op. Toen mijn ouders probeerden me te laten opstaan, schreeuwde ik. Toen Colins ouders naar hun zoon kwamen kijken, stond ik niet toe dat ze hem aanraakten. Hij was alleen van mij. Uiteindelijk wist Félix me met zijn geduld over te halen om los te laten. Hij nam alle tijd om me te kalmeren en herinnerde me eraan dat ik ook nog afscheid van Clara moest nemen. En zoals altijd was mijn dochter de enige die me bij Colin kon weghalen: daar kon de dood niets aan veranderen. Mijn greep verslapte en ik liet zijn lichaam los. Ik drukte mijn lippen nog een laatste keer op de zijne, toen ging ik weg.

Door een nevel liep ik naar Clara. Ik deed mijn mond pas open toen ik voor de deur stond waar ze achter lag.

‘Nee,’ zei ik tegen Félix. ‘Ik kan het niet.’

‘Diane, je móét haar zien.’

Zonder mijn blik van de deur af te wenden, deed ik een paar stappen achteruit; daarna vluchtte ik weg door de gangen van het ziekenhuis. Ik weigerde mijn dochter dood te zien. Ik wilde me alleen haar glimlach

herinneren, de warrige blonde krullen die om haar gezicht dansten en haar ondeugend glinsterende ogen van die ochtend, toen ze met haar vader was vertrokken.

Zoals het hele afgelopen jaar regeerde nu de stilte in het appartement. Er klonken geen eindeloze gesprekken meer, geen gelach, geen muziek.

Mijn stappen brachten me als vanzelf naar Clara's kamer. Die was helemaal roze. Zodra ik hoorde dat we een dochter zouden krijgen, had ik besloten dat het hele interieur die kleur zou krijgen. Colin had me op allerlei manieren op andere gedachten proberen te brengen, maar ik had voet bij stuk gehouden.

Ik had niets aangeraakt: noch haar dekbed dat in een bal op bed lag, noch haar speelgoed in alle hoeken van de kamer, noch haar nachthemd op de vloer, noch de kleine koffer met wieltjes waar ze voor de vakantie haar poppen in had gepakt. Er ontbraken alleen twee knuffels: de ene had ze meegenomen, de andere lag bij mij in bed.

Toen ik de deur zachtjes had dichtgedaan, liep ik in de richting van Colins kledingkast. Ik haalde er een schoon overhemd uit.

Ik stond nog maar net in de badkamer om te gaan douchen toen ik hoorde dat Félix er weer was. Er hing een grote doek over de spiegel; er stond niets anders op de plankjes dan de flesjes aftershave van Colin.

Niets vrouwelijks te bekennen, geen make-up, geen lotions, geen sieraden.

De koude tegels deerden me niet. Ik besteedde er gewoon geen aandacht aan. Het water stroomde over mijn lichaam maar verschaft me geen enkel plezier. Ik spoot wat van Clara's aardbeienshampoo in mijn hand. Door de zoete geur welden er een paar tranen in me op, en ook een morbide gevoel van troost.

Het ritueel kon weer beginnen. Ik besprenkelde mijn huid met Colins aftershave: de eerste bescherm-laag. Ik knoopte zijn overhemd dicht: de tweede laag. Ik trok zijn hoodie aan: de derde laag. Ik deed mijn natte haar in een knotje, zodat het de aardbeiengeur zou vasthouden: de vierde laag.

In de woonkamer was alle rotzooi weg; de ramen stonden open en de keuken was geen slagveld meer. Voordat ik naar Félix toe ging, deed ik eerst alle gordijnen in de woonkamer dicht. Het schemerdonker was mijn beste vriend.

Félix zat met zijn hoofd in de koelkast. Leunend in de deuropening keek ik naar hem. Hij had zijn gewone kleren weer aan en hij stond fluitend met zijn billen te schudden.

‘Mag ik weten waarom je zo vrolijk bent?’

‘Afgelopen nacht. Laat me eerst iets te eten maken, daarna vertel ik alles.’ Hij draaide zich naar me toe en keek me aan. Hij kwam dichterbij en ademde een paar keer diep in.

‘Zit me niet te besnuffelen, je lijkt wel een hond,’ zei ik.

‘Daar moet je toch echt mee ophouden.’

‘Wat zit jij nog te klagen? Ik heb me toch gewassen?’

‘En dat was echt geen moment te vroeg.’

Hij drukte een kus op mijn wang en ging toen weer aan de slag.

‘Sinds wanneer kun jij koken?’

‘Ik kook niet, ik gebruik magnetrons. Maar dan moet ik nog wel wat interessants te vreten vinden. En je koelkast is nog leger dan de Gobi-woestijn.’

‘Bestel gewoon een pizza als je honger hebt. Van koken heb jij echt geen kaas gegeten. Jij zou een diepvriesmaaltijd nog laten aanbranden.’

‘Daarom hebben Colin en jij me de afgelopen tien jaar ook te eten gegeven. Maar het is wel een uitstekend idee, dan heb ik meer tijd voor jou.’

Ik liep weg en rolde me op de bank op. Ik werd getraakteerd op het verhaal van zijn fantastische nacht. Al heel snel verscheen er een glas rode wijn voor me. Félix kwam tegenover me zitten en wierp me zijn pakje sigaretten toe. Ik stak er direct een op.

‘Liefs van je ouders.’

‘Fijn voor ze,’ antwoordde ik, terwijl ik de rook naar hem toe blies.

‘Ze maken zich zorgen over je.’

‘Hoeft niet.’

‘Ze zouden heel graag een keertje langskomen.’

‘Dat wil ik niet. Prijs jezelf gelukkig: jij bent de enige die ik nog kan uitstaan.’

‘Ik ben onvervangbaar. Je kunt gewoon niet zonder me.’

‘Ach, man.’

‘Maar goed, omdat je zo aandringt zal ik je tot in de kleinste details over afgelopen nacht vertellen.’

‘O, nee. Alles liever dan je seksleven!’

‘Je mag kiezen. Of mijn avonturen, of je ouders.’

‘Oké, goed dan. Ik luister.’

Félix was niet zuinig met smeugige details. Voor hem was het leven een reusachtig feest, gekruid met ongebreidelde seks en allerlei middelen die hij uitprobeerde als ze nog lang niet tot de rest van de wereld waren doorgedrongen. Als hij aan een verhaal begon, wachtte hij niet tot ik antwoord gaf, dan praatte hij maar door. Hij pauzeerde niet eens als de bel ging.

Zo kon de pizzabezorger ervan meegenieten hoe Félix zichzelf het bed van een twintigjarige student in had gekletst: de zoveelste die door Félix werd ingewijd.

‘Die arme knul. Je had zijn kop vanochtend moeten zien, hij smeekte me haast of ik hem nog eens wilde verwennen. Het was gewoon pijnlijk.’ Hij deed of hij een traantje wegpinkte.

‘Je bent echt een schoft.’

‘Ik had hem wel gewaarschuwd, maar wat wil je: als je eenmaal van Félix hebt geproefd, wil je nooit meer iets anders.’